

Блакитна дитина (стислий переказ)

Анатолій Дімаров

Частина перша

Через місточок

Автор-оповідач розповідає казку про чарівний місточок над безоднею між людиною та всім потрібним для життя. Із кожним днем цей місток стає вужчим, а ноша людини — важчою.

Автор йде через місточок своєї пам'яті до берега прожитих років.

Біля вікна

Мама оповідача працює сільською вчителькою та виховує двох синів: п'ятирічного Толю (оповідача) й дворічного Сергія.

Хлопці чекають маму в хаті і навіть поділили між собою шибки вікна. Вже вечір. Старший брат боїться спуститися на підлогу, але відповідальність за молодшого змушує бути сміливим.

Ванько

Хлопці побачили на греблі незнайомця, який тримав довгий прут із прив'язаною ниткою.

<...> Діловито підшморгуючи кирпатим носом, хлопчина завзято хвиськав по воді довгою ниткою. <...>

Незнайомий хлопець хвалився, що так він учора велику рибу впіймав.

<...> Другого дня ми вже втрьох завзято вимахували лозинами... Риби не навудили, зате подружилися з Ваньком. <...>

Цей хлопець хвалився, що в нього найкраща матір. Але одного разу він побачив, як приголубила своїх синів мама оповідача. Розчулившись, Ванько вибіг із хати й плакав на греблі.

Не хочу раю

Ховаючись від грози, брати зустріли сина сусіди Миколку. Він навчив їх молитися й розповідав про рай. Але Толю приголомшила розповідь Миколчиної бабусі про те, що в раю треба буде співати. Він ненавидів уроки співів і тому перехотів потрапляти до раю. Навіть через це побив Миколу.

Помста

У селі проживав скляр, який майстерно вставляв скло. Жив він самотньо. Давно колись висватав скляр найгарнішу дівчину села й побудував велику хату. Але в роки громадянської війни бандити забили наречену. Дізнавшись про це, він спалив свою хату.

Хлопці дружили зі склярем, але стався неприємний випадок. Граючись з Миколкою, Толя полетів із товаришем на велике скло. За це чоловік їх кинув у кропиву. Хлопці вирішили помститися. Вночі вони прийшли до нової школи й вибили шибку цеглиною. Вранці скляр побачив це і заплакав. Хлопцям від цього стало дуже соромно.

Пастка

Одного разу Толя вирішив у тині зробити дірку, щоб зручно було спостерігати за вулицею. Вистромивши голову, він зрозумів, що не може її висунути назад. Та ще велика муха сідала на мокре від сліз

обличчя. Нарешті старий дід з'явився на вулиці. Голова хлопця спочатку його злякала, але він все ж таки звільнив Толю з пастки.

Отака моя доля

Родина оповідача зібралася йти в гості. Мама зодягла синам нові штани з перламутровими гудзиками. Сусідська дівчина Соня помітила ці гудзики. Вона запропонувала їм показати квочку на качиних яйцях в обмін на гудзика. Коли прийшлося відривати гудзика, він зламався, а Толя полетів прямо на качині яйця.

Котилася торба

Толя, Сергійко, Сонька і Галя гралися в жмурки. Толя вирішив сховатися в печі та ще сажею перемазався, щоб налякати Соню. Тільки замість Соні піч відчинила тітка Одарка, мама Соні.

<...> Возили тітку Одарку за сорок кілометрів до славетної ворожки — виливати переполох. Одужала зовсім Соньчина мати чи ні, я не знаю, однак до самої смерті твердила, що на власні очі бачила чортяку. <...>

Смоляний бичок

Миколка повідомив, що бачив біля хати зайця. Діти вирішили його спіймати, виливши під вікном смолу. Тільки вночі в неї потрапила бабуса й тато Миколи. За це хлопцю дісталось.

Два літри

У першому класі діти додому отримали задачу:

"Господиня надоїла від корови 16 літрів молока, а від кози — 2 літри. Скільки всього літрів молока вона надоїла? "

Учні не вирішили задачки, бо вважали, що у кози літри менші.

Трохи історії

У четвертому класі Ванько, Толя й Соня готували історію втрюх. Вирішили пограти в князів. Одягли хлопці картузи-шоломи, а Соня новий чавунець.

Ванько так "вперішив рогацем по чавунцеві", що прийшлося в кузні його розпилювати.

Кіт на дорозі

Толя й Ванько по дорозі до школи зустріли чорного кота. Через мабобони довго вони обминали кота, але покарання за запізнення на урок їх не обминуло.

Частина друга

Блакитна дитина

<...> У дядька Матвія був найвищий пліт, найзліший собака, найважчий кийок і найсмачніші в саду яблука. <...>

Толя наважився полізти в сад грізного дядька через симпатію до однокласниці Олі Чровжової, чиє прізвище кожен новий учитель не міг вимовити.

Толя встиг підбігти до яблуні та вдертися на гілку. Але внизу вже очікував пес Полкан. Гілка зламалася, герой полетів у руки дядька Матвія.

<...> Дядько Матвій не випустив мене з рук, поки втер усю кропиву в оте місце, заради якого, власне, і носять штани. <...>

Толя помстився ворогу, викопавши з Ваньком яму на подвір'ї самогонщиці Олени, до якої ввечері ходив дядько. До ями потрапили і дядько Матвій, і голова ССТ (сільського споживчого товариства).

Однокласник Толі Василь лякав дівчат жабенятами, тримаючи їх у роті.

Спробував зробити так і Толя, але, зустрівши завуча, з переляку проковтнув одну. За це заслужив великої слави у школі.

Класний керівник їхнього п'ятого "Б" Віктор Михайлович "був нам скоріше старшим товаришем, аніж строгим керівником". А учительку російської мови та літератури Варвару Іванівну учні змусили називати їх не дітьми, а "товаришами".

Завдяки кмітливості вдячних учнів Віктор Михайлович одружився із місцевою красунею Галиною Іванівною. Його суперника — машиніста Федора Бурлаку вони обкидали бовтанками.

Через гру на гудзики Толя підрізав усі гудзики брата та матері, але йому так і не пощастило.

Одного разу із Сергійком хлопець пішов по раки. Зібравши відро, пішли додому. Схилившись над кручею, Сергійко утопив відро. Толя сумував, що за це звинуватять його, бо він старший.

Мати купила Толі новий костюм. Він був такий гарний, що хлопни' доручили нести прапор на святі останнього дзвоника. Після свята він біля річки грався із донькою завуча Світланою й, не розрахувавши сили, впустив її у воду.

Чекаючи покарання, сховався Толя на горищі. Увечері побіг до хлопців кататися на шпалах. Підслизнувшись, пірнув з головою бідний хлопець та ще в мазуті забруднився. Пропав новий костюм. Матері Толя сказав не купувати нових костюмів, бо через них одні неприємності.

Оце поки й усе про блакитну дитину. Так автор називає себе, бо дружина із бабусею перед сином зобразили його ангелом, яким він, звичайно, не був у дитинстві.

<...> Весь той день, до пізньої ночі, не давала мені спокою ота і блакитна дитина. І я, врешті-решт, зрозумів, що не спекаюся її, доки не розповім усієї правди. <...>

Коментар

Автобіографічна повість Анатолія Дімарова "Блакитна дитина" — це щира й весела розповідь письменника про своє дитинство. Серйозне та іронічне гармонійно сплітаються в цікаву розповідь. Блакитна дитина — образ ідеальної дитини, який

створили бабуся й мати сина письменника. Автор розвінчує цей ідеал правдивою сповіддю, щоб син зрозумів неповторність країни дитинства.

Твір складається з двох частин. Перша має назву "Через місточок". Місток — символ пам'яті про минулі роки життя. Друга частина "Блакитна дитина" містить історії, що розвінчують образ ідеальної дитини.